

SAMO1PLANET
CARE4CLIMATE

DRUGO POROČILO O NAPREDKU IZVAJANJA AKTIVNOSTI AKCIJE C8 V PROJEKTU LIFE IP CARE4CLIMATE

LIFE IP CARE4CLIMATE (LIFE17 IPC/SI/000007)

SAMO1PLANET
CARE4CLIMATE

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE,
PODNEBJE IN ENERGIJO

GOZDARSKI INŠTITUT SLOVENIJE
SLOVENIAN FORESTRY INSTITUTE

DRUGO POROČILO O NAPREDKU IZVAJANJA AKTIVNOSTI AKCIJE C8 V PROJEKTU LIFE IP CARE4CLIMATE

C8: Na poti k strategiji podnebju prijazne rabe zemljišč

Avtorji: dr. Boštjan Mali, dr. Andreja Ferreira, dr. Gal Kušar

Urednika: dr. Boštjan Mali, Simon Zidar

Izdajatelj: Gozdarski inštitut Slovenije

Ljubljana, 25. oktober 2024

LIFE IP CARE4CLIMATE (LIFE17 IPC/SI/000007) je integralni projekt, sofinanciran s sredstvi evropskega programa LIFE, sredstvi Sklada za podnebne spremembe in sredstvi partnerjev projekta.

Za več informacij obiščite www.samo1planet.si.

Vsak partner v projektu LIFE IP CARE4CLIMATE je odgovoren za strokovnost vsebin in sporočila v dokumentih in stališčih, ki jih pripravi oziroma izrazi v okviru navedenega projekta.

DRUGO POROČILO O NAPREDKU IZVAJANJA AKTIVNOSTI AKCIJE C8 V PROJEKTU LIFE IP CARE4CLIMATE

V letih 2023 in 2024 smo izvedli številne dejavnosti za spodbujanje trajnostne rabe zemljišč, zmanjševanje izpustov toplogrednih plinov in prilagajanje na podnebne spremembe v sektorju rabe zemljišč, spremembe rabe zemljišč in gozdarstva (LULUCF) v okviru akcije C8. Pri podakciji C8.2 smo nadaljevali pripravo strateškega načrta za ključne ukrepe in izvedbo izbranih ukrepov za zmanjševanje izpustov toplogrednih plinov na vseh treh pilotnih območjih. Na Ljubljanskem barju in Goričkem smo postavili merilne naprave ter sočasno izvajali meritve toplogrednih plinov. Nekatere ukrepe smo podrobneje obravnavali v dveh poljudnih in enem znanstvenem prispevku. Pripravili smo poročilo o izboljšavah predlaganih ukrepov skupne kmetijske politike (SKP) ter osnutek Akcijskega načrta za izvajanje ukrepov na področju LULUCF v okviru nacionalnega energetskega in podnebneega načrta. Pri podakciji C8.3 smo okrepili strokovne in upravljaljske zmogljivosti sektorja LULUCF. Pripravili smo anketo za oceno trenutnih zmogljivosti, izvedli deset delavnic za spodbujanje dobrih praks in dve terenski delavnici na pilotnih območjih ter organizirali mednarodno poletno šolo za študente na temo podnebju prijaznih kmetijskih praks. Podakcija C8.4 je bila namenjena informiranju in ozaveščanju javnosti. Javnost smo s tem seznanjali s članki v glasilih, predstavitev na sejmu AGRA, interaktivnimi eksponati, informativnim gradivom in rednimi spletnimi objavami. Organizirali smo enajst naravoslovnih in tehniških dnevov za osnovno- in srednješolce ter izvedli stripovski natečaj »Gozd in podnebne spremembe«, ki je pritegnil več kot 450 mladih. Najboljši stripi so bili prikazani v publikaciji in na razstavi. Poseben poudarek smo namenili mreženju z drugimi projekti LIFE in neLIFE v okviru akcije E3. Zaposlene na Zavodu Republike Slovenije za varstvo narave smo seznanili s projektnimi dosežki, izkušnje pa delili s projektom LIFE CROLIS in v okviru akcije COST PEN-CAForR. Sodelovanje na mednarodnih konferencah in s partnerji iz Evrope je projekt umestilo v okvir širših prizadevanj za zmanjšanje izpustov in prilagoditev podnebnim spremembam.

SECOND PROGRESS REPORT ON THE IMPLEMENTATION OF ACTIVITIES UNDER ACTION C8 IN THE LIFE IP CARE4CLIMATE PROJECT

During 2023 and 2024, numerous activities were carried out under Action C8 to promote sustainable land use, reduce greenhouse gas emissions, and support climate change adaptation in the Land Use, Land-Use Change and Forestry (LULUCF) sector. Under Sub-action C8.2, work continued on the development of a strategic plan for key mitigation measures and the implementation of selected measures to reduce greenhouse gas emissions across all three pilot areas. Measurement equipment was installed at the Ljubljana Marshes and Goričko pilot sites, where simultaneous greenhouse gas monitoring was conducted. Several of the implemented measures were presented in two popular science articles and one scientific publication. In addition, a report on improvements to the proposed Common Agricultural Policy (CAP) measures was prepared, together with a draft Action Plan for the implementation of LULUCF measures within the framework of the National Energy and Climate Plan (NECP). Under Sub-action C8.3, efforts focused on strengthening the technical and governance capacities of the LULUCF sector. A survey was conducted to assess existing capacities, followed by ten workshops promoting good practices, two field workshops in the pilot areas, and an international summer school for students on climate-friendly agricultural practices. Sub-action C8.4 focused on public information and awareness-raising activities. The public was informed through articles in newsletters, presentations at the AGRA International Agricultural Fair, interactive exhibits, informational materials, and regular online communication. Eleven science and technical days were organised for primary and secondary school students, and the comic competition *Forest and Climate Change* attracted more than 450 young participants. The best comics were published in a dedicated publication and presented at an exhibition. Particular emphasis was also placed on networking with other LIFE and non-LIFE projects under Action E3. The project results were presented to staff of the Institute of the Republic of Slovenia for Nature Conservation, while knowledge and experience were exchanged with the LIFE CROLIS project and within the COST Action PEN-CAFoRR. Participation in international conferences and cooperation with European partners positioned the project within broader international efforts to reduce greenhouse gas emissions and strengthen climate change adaptation.

Kazalo vsebine

DRUGO POROČILO O NAPREDKU IZVAJANJA AKTIVNOSTI AKCIJE C8 V PROJEKTU LIFE IP CARE4CLIMATE	3
SECOND PROGRESS REPORT ON THE IMPLEMENTATION OF ACTIVITIES UNDER ACTION C8 IN THE LIFE IP CARE4CLIMATE PROJECT	4
1 Izvedene aktivnosti v letih 2023 in 2024	7
1.1 C8.1: Vzpostavitev sistema spremljanja izpustov in ponorov v sektorju LULUCF	7
1.2 C8.2: Strateški načrt za ključne ukrepe in prikaz izbranih ukrepov	7
1.3 C8.3: Krepitev strokovnih in upravljaljskih zmogljivosti	8
1.4 C8.4: Informiranje in ozaveščanje javnosti o blaženju podnebnih sprememb	9
1.5 E3: Mreženje z drugimi projekti LIFE in neLIFE	10

Seznam uporabljenih kratic

Kratica	Beseda ali besedna zveza	Slovenski prevod
AGRA	<i>International fair of agriculture and food</i>	Mednarodni kmetijsko-živilski sejem
CAP/SKP	Common Agricultural Policy	skupna kmetijska politika
LULUCF	land use, land-use change, and forestry	raba zemljišč, sprememba rabe zemljišč in gozdarstvo

1 Izvedene aktivnosti v letih 2023 in 2024

1.1 C8.1: Vzpostavitev sistema spremljanja izpustov in ponorov v sektorju LULUCF

V letih 2023 in 2024 ni bilo aktivnosti.

1.2 C8.2: Strateški načrt za ključne ukrepe in prikaz izbranih ukrepov

Ohranjanje trajnega travinja na pilotnem območju Goričko: Aktivnost se nadaljuje z izvajanjem dodatnih ukrepov, kot so dodatna košnja in spravilo trave ter odstranjevanje tujerodnih invazivnih rastlin (tj. zlata rozga). Te naloge je tudi v letih 2023 in 2024 izvedel zunanji izvajalec.

Letno poročilo o ukrepih za ohranjanje travinja: V letu 2023 je bilo v sodelovanju z zunanjim izvajalcem izdelano letno poročilo, ki dokumentira izvedene ukrepe za ohranjanje trajnega travinja na Goričkem.

Merjenje izpustov toplogrednih plinov: Na pilotnem območju Ljubljansko barje in Goričko je bilo postavljenih sedem naprav za merjenje izpustov toplogrednih plinov, od tega štiri na Ljubljanskem barju in tri na Goričkem. Meritve smo opravljali v letih 2023 in 2024.

Obžetje in zaščita sadik pred divjadjo: Nadaljuje se zaščita sadik na pilotnem območju Dolnje Ložine, ki predvideva obžetje in varovanje pred objedanjem divjadi. Te dejavnosti je v letih 2023 in 2024 izvedel zunanji izvajalec.

Hidrološki monitoring na Ljubljanskem barju: Zunanji izvajalec je v letih 2023 in 2024 izvedel nadaljnje meritve hidroloških značilnosti (tj. gladine podtalne vode s piezometri) na Ljubljanskem barju. Pripravljeno je bilo tudi letno poročilo o rezultatih meritev.

Informacijske table na pilotnih območjih: Na treh pilotnih območjih (Kočevska, Goričko in Ljubljansko barje) so bile leta 2023 postavljene informacijske table, ki ozaveščajo o naravovarstvenih ukrepih in pomenu trajnostnega upravljanja prostora.

Poročilo o izboljšavah ukrepov SKP: Julija 2023 je bilo pripravljeno poročilo »*Opredelitev ključnih vidikov za izboljšanje predlaganih ukrepov SKP*«, ki prinaša analizo in priporočila za izboljšanje petih že uvedenih in dveh dodatnih ukrepov v okviru skupne kmetijske politike.

Prispevki v glasilu Korenina, ki ga izdaja družba Slovenski državni gozdovi (SiDG): Objavljena sta bila dva prispevka o obnovi gozdov na Kočevskem:

1. »*Inovativen pristop obnove gozdov na Kočevskem*« (december 2023),
2. »*Gozdovi v času podnebnih sprememb: kako jih osnovati?*« (september 2024).

Znanstveni članek v mednarodni reviji Forests: Maja 2024 je bil v priznani gozdarski reviji Forests objavljen izvirni znanstveni članek »A Five-Step Framework for Creating Forests for the Future«, ki obravnava obnovo gozdov na pilotnem območju Dolnje Ložine.

Akcijski načrt za rabo zemljišč: V pripravi je »Akcijski načrt za izvajanje ukrepov na področju rabe zemljišč, spremembe rabe zemljišč in gozdarstva v okviru celovitega nacionalnega energetskega in podnebne načrta.« Akcijski načrt bo dokončan predvidoma do sredine novembra.

1.3 C8.3: Krepitev strokovnih in upravljavskih zmogljivosti

Anketiranje za oceno zmogljivosti sektorja LULUCF: Leta 2023 je bila izvedena anketa za oceno strokovnih in upravljavskih zmogljivosti v sektorju rabe zemljišč, spremembe rabe zemljišč in gozdarstva (LULUCF), ki zagotavlja vpogled v potrebe in priložnosti za razvoj.

Delavnice za krepitev zmogljivosti in spodbujanje dobrih praks: Od načrtovanih 20 delavnic jih je bilo do zdaj izvedenih 16, od tega deset v letih 2023 in 2024. Delavnice so obravnavale ključne teme, kot so:

1. Spodbujanje rabe lesa kot materiala in energenta (GIS, 15. marec 2023)
2. Ohranjanje in krepitev zdravja, vitalnosti ter biotske pestrosti gozdov v luči podnebnih sprememb (GIS, 30. marec 2023)
3. Zagotavljanje podnebne odpornosti infrastrukturnih projektov pri umeščanju v prostor (zunanji izvajalec in GIS, 19. april 2023)
4. Učinkovit in trajen prenos znanja (zunanji izvajalec in GIS, 17. maj 2023)
5. Prenos znanja in sodobne tehnologije (zunanji izvajalec in GIS, 7. september 2023)
6. Primeri dobrih praks prenosa znanja za različne ciljne skupine (zunanji izvajalec in GIS, 11. oktober 2023)
7. Ekosistemske storitve kmetijskih zemljišč s poudarkom na klimatskih spremembah (zunanji izvajalec in GIS, 18. oktober 2023)
8. Sečnja in spravilo v zasebnih gozdovih (zunanji izvajalec in GIS, 9. november 2023)
9. Gospodarjenje z zasebnimi gozdovi in zagotavljanje ponora ogljika (GIS, 24. april 2024)
10. Poslovne priložnosti na področju sistemov daljinskega ogrevanja na lesno biomaso (DOLB) (zunanji izvajalec in GIS, 26. september 2024)

Do konca leta 2024 sta načrtovani še dve delavnici, prva s področja promocije rabe lesa in konkurenčnosti gozdno-lesne verige (november 2024) ter druga o poslovnih priložnostih gozdnega drevesničarstva (december 2024), preostali dve delavnici pa bosta izvedeni v letu 2025.

Terenske delavnice: Izvedeni sta bili dve od šestih načrtovanih terenskih delavnic:

1. Obnova gozda na pilotnem območju Dolnje Ložine na Kočevskem (13. september 2023),
2. Predstavitev ukrepov: namestitve zapornic in merilnih naprav za merjenje toplogrednih plinov na Ljubljanskem barju (16. oktober 2024).

Mednarodna poletna šola: Letos poleti (15.–19. julij 2024) je bila v Murski Soboti uspešno izvedena še druga poletna šola z osrednjo temo »*Podnebju prijazne kmetijske prakse*«. Udeležilo se je 25 domačih in tujih študentov, omogočila pa je izmenjavo znanja in izkušenj s področja trajnostnega kmetijstva.

1.4 C8.4: Informiranje in ozaveščanje javnosti o blaženju podnebnih sprememb

Objava članka v glasilu Kmetijsko-gozdarske zbornice Slovenije: V februarski številki revije Zelena dežela je bil objavljen članek »*Podnebju prijazna raba zemljišč*«, namenjen ozaveščanju lastnikov zemljišč o trajnostnih praksah in prilagoditvi rabe zemljišč na podnebne spremembe.

Naravoslovni in tehniški dnevi za osnovne šole: Izvedenih je bilo enajst naravoslovnih in tehniških dnevov za osnovnošolce, s čimer je bil presežen načrtovani obseg desetih dogodkov. V letih 2023 in 2024 so dogodki, katerih cilj je bil približati pomen trajnostne rabe lesa in gozdov ter ohranjanja trajnega travinja mladim, potekali na teh lokacijah:

1. Dneva odprtih vrat GIS in ZGS v Ljubljani sta v maju 2023 in 2024 gostila delavnici za otroke, na katerih je sodelovalo skupno 167 udeležencev.
2. Na pilotnem območju Goričko sta bila v maju 2023 in 2024 izvedena naravoslovna dneva za deveti razred OŠ II Murska Sobota, ki se ju je udeležilo skupno 95 učencev.
3. Na OŠ Preserje pri Radomljah sta bila za 85 učencev drugega razreda izvedena dva tehniška dneva s poudarkom na trajnostni rabi lesa. Osnovnošolci so izdelovali pletene košarice in tekmovali v kvizu Lesene male sive celice.
4. Skupno 130 učencev šestih razredov OŠ Vič se je v okviru tehniškega dneva udeležilo delavnic na temo trajnostne rabe lesa, na katerih so izdelovali hotele za žuželke in sodelovali v kvizu.

Interaktivni eksponat in informativno gradivo: V sodelovanju z zunanjim izvajalcem sta bila leta 2023 ustvarjena dva interaktivna eksponata na temo Trajnostna raba zemljišč in gozdarstvo (LULUCF) skupaj z izdajo tisoč informativnih letakov z naslovom Z zmanjšanjem emisij v nizkoogljično družbo (v letu 2024).

Promocija na sejmu AGRA: V letih 2023 in 2024 smo s projektom seznanili obiskovalce na sejmu AGRA. Na njem smo razdelili tudi letake z nasveti za vključitev lastnikov zemljišč v ukrepe skupne kmetijske politike, usmerjene v blaženje podnebnih sprememb.

Stripovski natečaj Gozd in podnebne spremembe: Aprila 2024 je potekal natečaj Gozd in podnebne spremembe, na katerem je sodelovalo kar 460 učencev druge in tretje triade ter dijakov. Natečaj se je končal z izdajo publikacije izbranih stripov v 300 izvodih in z razstavo nagrajenih stripov (junij 2024).

Redne objave novic in promocija: V okviru projekta redno komuniciramo z javnostjo na spletnih straneh in na Facebooku ter na spletni strani GIS, s čimer se zagotavlja sprotno informiranje o poteku projektnih aktivnosti.

Promocijski izdelki: Za promocijo in ozaveščanje so bili v letih 2023 in 2024 pridobljeni izdelki, kot so nogavice iz modala, svinčniki in majice.

1.5 E3: Mreženje z drugimi projekti LIFE in neLIFE

Predstavitev projektov na delavnici za zaposlene na ZRSVN: Decembra 2023 je bila za zaposlene na Zavodu Republike Slovenije za varstvo narave organizirana delavnica, na kateri je 86 udeležencev spoznalo ključne aktivnosti in dosežke projekta, s čimer sta bila zagotovljena prenos znanja ter krepitev podpore med strokovnimi službami.

Mreženje s projektom LIFE CROLIS: Februarja 2024 je potekal spletni seminar v sodelovanju s projektom LIFE CROLIS, ki se ga je udeležilo 22 udeležencev. Dogodek je omogočil izmenjavo izkušenj ter razpravo o sinergijah med projektoma na področju upravljanja zemljišč.

Mreženje na sklepni konferenci akcije COST 19128 (PEN-CAFoRR): Septembra 2024 so se s projektom seznanili udeleženci sklepne konference akcije COST 19128 *Pan-European Network for Climate Adaptive Forest Restoration and Reforestation (PEN-CAFoRR)* v Beogradu. Prireditve se je udeležilo 76 ljudi, dogodek pa je omogočil navezovanje stikov z evropskimi partnerji, ki delujejo na področju prilagoditve gozdov podnebnim spremembam.